

Õigusvaldkonna ametid - Belgia

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [fr](#) [nl](#) on juba tõlgitud.

Sellel lehel esitatakse ülevaade erinevatest õigusvaldkonna ametitest Belgias.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

[Prokuratuur](#)

[Kohtunikud](#)

[Advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

[Tasuta õigusabi andvad organisatsioonid](#)

[Õigusvaldkonna andmebaasid](#)

[Föderalse Avaliku Õigusteenistuse veebisait](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Sellel lehel esitatakse teavet selliste õigusvaldkonna ametite kohta nagu:

- prokurörid,
- kohtunikud,
- advokaadid,
- notarid ja
- kohtutäiturid.

Prokuratuur

Korraldus

Prokuratuur koosneb riigiprokuratuuri või riigikontrolli prokuröridest, kes täidavad oma ametikohustustest tulenevaid tööülesandeid selle **kohtu** pädevuse raames, mille juures nad töötavad.

Kohturingkonna tasandil tegutsevad esimese astme kohtutes, eriti esimese astme kohtu alaealiste asjade kolleegiumis, prokuröridena **kuninglik prokurör**, tema esimesed asetäitjad ja asetäitjad. Ühtlasi kuuluvad nende pädevusalasse politseikohtud ja kaubanduskohtud.

Töökohtus täidab kõnealuseid ülesandeid **töökohtu kohtunik**, keda abistavad asetäitjad ja vajaduse korral esimesed asetäitjad. Samu ülesandeid täidavad nad nende pädevusse kuuluvates kriminaalasjades ka esimese astme kohtu kriminaalkolleegiumis ja politseikohtutes.

Apellatsioonikohtute ja kõrgemate töökohtute tasandil esindab riiklikku süüdistust **peaprokurör**, kes juhib riigiprokuratuuri ja töökohtute süüdistusosakonda ja teostab nende üle järelevalvet. Riigiprokuratuuris abistab peaprokuröri vanem kohtujurist, kohtujuristid ja peaprokuröri asetäitjad. Riigikontrollis abistavad teda peakohtujurist, kohtujuristid ja direktori asetäitjad.

Kassatsioonikohtus esindab riiklikku süüdistust **sama kohtu peaprokurör**, keda abistavad peakohtujurist ja kohtujuristid. Hoolimata terminoloogia ühtivusest on riikliku süüdistuse funktsioon siin hoopis teine. Tegelikult tee kassatsioonikohus asjas sisulist otsust, vaid kontrollib menetluskorra õiguspärasust ja nõuetekohasust.

Prokuratuur on uurimise ja jälitustegevuse läbiviimisel **sõltumatu**, mis ei piira pädeva ministri õigust korraldada süüdistust ja kinnitada kriminaalpoliitika siduvaid juhiseid, sealhulgas uurimise ja süüdistamise poliitika valdkonnas.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuril on hulk ülesandeid ja kohustusi. Need ülesanded ja kohustused on seotud nii **kriminaal-** kui ka **tsiviilasjade menetlemise ja uurimisega**.

- **Kriminaalasjades** jälgivad riigiprokuratuuri ametnikud (ühiskonna huvides), et kriminaalmenetlus toimub ettenähtud viisil. Nad teevad seda nii asja põhjaliku analüüsimise kui ka eelneva teabe kogumise ja uurimismenetluse käigus (uurimisjurisdiktsioonid: nõuandev kolleegium ja eeluurimise kriminaalkolleegium). Istungil taotlevad nad karistusõiguse kohaldamist; samal ajal jälgivad nad, et võetaks vajalikud meetmed määratud karistuste täideviimiseks. **Kriminaalkohtu menetluses** täidab prokuratuuri ülesandeid apellatsioonikohtu peaprokurör, kes võib selle ülesande delegeerida siiski mõnele teisele prokuratuuri ametnikule.
- **Tsiviilasja** sekkub prokuratuur seaduses omal algatusel ette nähtud juhtudel ja iga kord, kui avalik kord nõuab tema sekkumist. Nende asjade kohta annab prokuratuur oma arvamuse (kirjaliku või suulise). Prokuratuurile esitatakse kohustuslikus korras taotlus arvamuse saamiseks konkreetsetes asjades, mis on loetletud kohtumenetluse seadustiku artikli 764 lõikes 1. Prokuratuur võib nõuda, et temalt küsitaks arvamust ka muudes asjades, kui ta seda vajalikuks peab, ning kohus võib talle esitada asja arvamuse saamiseks omal algatusel (kohtumenetluse seadustiku artikli 764 lõige 2).

Lisaks nimetatud peamistele ülesannetele on prokuratuur **oma volituste piires pädev tagama ka kriminaalpoliitikaga seotud otsuste ja juhiste järgimist ja rakendamist**.

Kriminaalpoliitika juhised kinnitab justiitsminister pärast konsulteerimist peaprokuröride kolleegiumiga (mis koosneb viiest apellatsioonikohtu peaprokurörist).

Nimetatud kolleegiumit juhatab justiitsminister ja see võtab vastu otsuseid poliitika võimalikult tervikliku väljatöötamise ja kooskõlastamise ning prokuratuuri üldise tõrgeteta toimimise nimel.

Kolleegiumi volitused katavad kogu kuningriigi territooriumit ning selle otsused on siduvad apellatsioonikohtu peaprokuröridele ja kõigi nende valitsusalasse ja juhtimise alla kuuluvatele prokuratuuri liikmetele.

Lisateavet leiab Föderaalse Avaliku Õigusteainstituudi veebisaidilt (justiitsministeerium, alapealkiri „Ordre judiciaire” – „Parquet“).

Kohtunikud

Korraldus

Tehakse vahet **kohtunikonnal** (eri astme kohtute kohtunikud) ja prokuratuuril (prokuratuur – vt eespool).

Üldiselt nimetatakse kohtutes töötavaid kohtunikke prantsuse keeles „**Juges**“ ja kõrgemates kohtutes (cours) töötavaid kohtunikke „**c onseillers**“.

Kohtunikonna **ülesanne** on kohaldada seadust vastavalt tsiviilasjas neile esitatud olukorrale/vaidlusele, samuti kohaldada seadust isikute suhtes, kes on toime pannud õigusrikkumise.

Teatavates kohtutes tegutsevad elukutselised kohtunikud koos mitteelukutseliste kohtunikega. **Mitteelukutselised kohtunikud** töötavad järgmistes kohtutes:

- kaubanduskohus: elukutselised kohtunikud ja kaubanduskohtu kohtunikud (mitteelukutselised);
- töökohus: elukutselised kohtunikud ja kohtukaasistujad (mitteelukutselised);
- kriminaalhoolduskohus: elukutselised kohtunikud ja kriminaalhooldusametnikud.

Vastutav organ

 [Kohtunike Ülemkogu](#) täidab kolme ülesannet:

- mängib määravat rolli kohtunike **ametissenimetamise** poliitikas, tehes seda objektiivselt ja mittepoliitilisel viisil;
- teostab **välist kontrolli** kohtukorralduse toimimise üle, sealhulgas kaebustega tegelemise üle;
- **esitab** poliitilistele vastutajatele **seisukohti**, et parandada kohtunikukonna toimimist.

Lisateave on saadaval [Kohtunike Ülemkogu](#) veebisaidil

Advokaadid

Roll ja ülesanded

Advokaat on õigusvaldkonna- ja kohtusüsteemi amet. Advokaatide eetikakoodeks tagab tema **täieliku sõltumatuse**. Lisaks on ta kohustatud hoidma ametisaladust.

Advokaat on koolitatud tegutsema eri õigusvaldkondades, mis on sageli omavahel seotud (äriühinguõigus, haldusõigus, planeerimisõigus, maksuõigus, perekonnaõigus jne). Teenistuskäigu jooksul võivad advokaadid spetsialiseeruda ühele või mitmele valdkonnale, kus nad on omandanud suurema asjatundlikkuse.

Advokaat mitte üksnes ei abista kliente kohtus, vaid kõikides olukordades, kus võib õigusnõustamist tarvis minna kas esindajana, dokumentide koostajana või isegi moraalse toe pakkujana.

Üldiselt on advokaadi ülesanded kolmetahulised:

- **nõustamine**
- **lepitamine**
- **kaitsmine**

Advokaat võib esindada klienti kõikides Belgia kohtusüsteemi kohtutes (politseikohtus, rahukohtus, esimese astme kohtus, kaubanduskohtus, apellatsioonikohtus, töökohtus, kriminaalkohtus, riiginõukogus) ja muude Euroopa Liidu liikmesriikide kohtusüsteemi kohtutes.

Advokaat abistab klienti ka vahekohtumenetluses või vahendusmenetluses vaidluste alternatiivse lahendamise mehhanismide raames või mis tahes koosolekul.

Advokaat ei sekku ainult konfliktide korral. Advokaadi antav nõu või tema koostatavad või kohandatavad dokumendid võimaldavad konflikte vältida.

Advokaat abistab klienti ka kinnisvara üüri või ostu korral, äriühingu loomisel, võlgade maksmisega hättajäämisel, uue tööandjaga töölepingu sõlmimisel, õnnetuse või kallaletungi ohvriks langemisel, kohtusse kutsumisel, abikaasast lahkuminekul jne.

Advokaat kõigile

Väikese sissetulekuga isikutele on seadusega ette nähtud õigusabi ja menetlusabi teenus.

Õigusabi annab võimaluse kasutada advokaadi teenuseid kas täiesti tasuta või osalise tasu eest. Õigusabi antakse kahel tasandil:

- **Esmane õigusabi** on kättesaadav kõigile sissetuleku suurusest olenemata. See tähendab, et advokaadi abi saab lühemateks konsultatsioonideks igal ajal: esmane õigusnõu, teabenõu, ... Esmast õigusabi osutavad õigusabi komisjonid.

- **Teisene õigusabi** on kättesaadav teatavatele finantstingimustele vastavatele isikutele või teatavas olukorras olevatele isikutele. Teisene õigusabi on sõltuvalt olukorrast täielikult või osaliselt tasuta ja võimaldab lasta määrata kohtu-, haldus või vahendusmenetluse jaoks advokaadi, kes nõustab klienti põhjalikult. Teisest õigusabi osutavad tasuta õigusabi bürood.

Menetlusabi võimaldab täielikku või osalist vabastamist menetluskuludest (kantseleikulud, registreerimiskulud, kohtutäituri, notari või eksperdi tasud jne). Menetlusabi saamiseks peab klient kas otse või advokaadi vahendusel tasuta õigusabi bürosse pöörduma.

Vastutavad ametiasutused

Advokaadid kuuluvad advokatuuri. Praegu on Belgias 28 advokatuuri.

Prantsuskeelsete ja saksakeelsete advokatuuride ühendus (L'Ordre des Barreaux Francophones et Germanophone (AVOCATS. BE)) on kõikide prantsuskeelsete ja saksakeelsete kogukondade advokatuuride esindusorganisatsioon (sinna kuulub 13 prantsuskeelset advokatuuri ja 1 saksakeelne advokatuur).

Hollandikeelsete advokatuuride ühendus (L'Orde van Vlaamse Balies) on kõikide hollandikeelsete kogukondade advokatuuride esindusorganisatsioon (sinna kuulub 14 advokatuuri).

Advokaadi elukutse kohta saab teavet järgmistelt veebisaitidelt:

- [Belgia prantsuskeelsete ja saksakeelsete advokatuuride ühendus](#)
- [Hollandikeelsete advokatuuride ühendus](#)

Juurdepääs andmebaasidele on **tasuta**.

Notarid

Notarid on **riigiametnikud**, kelle on ametisse nimetanud kuningas ning kelle peamine ülesanne on nende juuresolekul kinnitatud ametlike dokumentide tõendamine. Teatavate dokumentide puhul on tarvis notariaalset sekkumist seaduslikkuse nimel, et kinnitada poolte vahel sõlmitud lepingut (**autentsed dokumendid**). Nii näiteks tuleb kinnisvara müümiseks kasutada notari teenuseid. Lisaks dokumentide autentsuse kinnitamisele võib notari teenuseid vaja minna pärandi likvideerimiseks, allkirjastatud eradokumendi koostamiseks, arvamuse saamiseks.

Notarite pädevus hõlmab kolme olulist valdkonda:

- **Asjaõigus** (kinnisvara müümine, laenamine jne)
- **Perekonnaõigus** (abieluleping, pärimine, lahutus jne)
- **Äriõigus** (äriühingute asutamine jne).

Belgias on olemas **Riiklik Notarite Koda**. Selle peamised **ülesanded** on:

- esindada Belgia notareid võimuorganite või institutsioonide ees oma pädevuse piires,
- kinnitada eetikakoodeks;
- esitada notarite kogudele distsipliini käsitlevaid kasulikke soovitusi.

Lisaks sellele on olemas notarite kojad ka provintsi tasemel ja kutseala distsiplinaarorganid, kes tegelevad peamiselt kutse-eetika eeskirjadest kinnipidamise jälgimisega ja ametialaste erimeelsuste lahendamisega (nt kaebuste lahendamine).

Notarid on koondunud ka Belgia Notarite Kuninglikku Ühendusse. Tegemist on notarite kutseühendusega, mis toetab notarite igapäevatööd ja pakub neile vajalikke teenuseid ning esindab notareid nende tegevusala välises suhtluses.

Lisateavet leiate [Belgia Notarite Kuningliku Ühenduse veebisaidil](#).

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäituri

Kohtutäitur on **kohtu- ja riigiametnik**, kes täidab oma tööülesandeid **vaba elukutse õigusliku staatuse alusel**. Teisisõnu on tal kahetine ametialane identiteet: ühest küljest on ta riigiametnik; teisest küljest täidab ta oma kohustusi **sõltumatult**.

Kohtutäitur on **riigiametnik ja avalik teenistuja** tänu sellele, et riik on talle delegeerinud osa avalikust võimust. Seetõttu ei saa ta keelduda vastamast sekkumispalvele, kui tema kutseeetika ega seadus seda ei nõua, näiteks seoses huvide konflikti või palve ebaseaduslikkusega. Kohtutäitur ei toimi seega kunagi omal algatusel, vaid alati kellegi palvel, kes on talle ametliku ülesande andud. Iga ülesande puhul peab ta järgima mitmesuguseid seadusest tulenevaid kohustusi. Lisaks sellele võib kohtutäitur nõuda tasu oma sekkumise eest, et katta oma kulud osaliselt või täielikult.

Vaba elukutse esindajana töötab kohtutäitur iseseisvalt ja erapooletult. Lisaks kasutab ta oma ametikogemust kõigi abivajajate aitamiseks. Seetõttu ei saa ta võimuorganitelt palka, hüvitist ega mingit muud abi. Kõik kulud on seega tema enda kanda.

Kohtutäituri tegevusvaldkonnad võib jagada kaheks suureks kategooriaks: nn **kohtuvälised** (võlanõuete rahumeelne sissenõudmine, protokoll koostamine) ja **kohtulikud toimingud** (otsuse kättetoimetamine, täideviimine). Selliste toimingute tegemisel on sageli tema kohuseks teavitada isikuid nende õiguste teostamise võimalustest, näiteks vastata küsimustele oma ülesannete kohta. Ei ole vahet, kas ta tegutseb asjaomase isiku huvides või on isik tema tegevuse objektiks.

Igas **kohturingkonnas** on kohtutäiturite **koda**, millesse kuuluvad kõik selle ringkonna kohtutäiturid. Koja peamised ülesanded on jälgida, et ringkonna kohtutäiturid järgiksid neile kehtestatud distsiplinaareeskirju ning seadusi ja määrusi, samuti lahendada kohtutäiturite vahel tekkida võivaid erimeelsusi.

Belgias on olemas ka Riiklik Kohtutäiturite Koda, mille peamised **eesmärgid** on järgmised:

- järgida ühtset distsipliini ja eetikakoodeksi järgimist kohtutäiturite seas,
- kaitsta oma liikmete huve ja
- esindada neid.

Lisateavet leiate [Belgia Riikliku Kohtutäiturite Koj](#) veebisaidil.

Muud

Kohtunikke ja prokuröre abistavad arvukad haldus- ja õigusametnikud: näiteks kohtusekretärid ja õigusnõunikud.

Igal istungil abistab kohtunikku **kohtusekretär**. Kohtusekretär valmistab ette kohtuniku tööülesanded, näiteks istungi toimiku. Istungi ajal protokollib ta istungi käigu ja ütlused ning tagab dokumentide korrektse koostamise. Lisaks tagab ja koordineerib ta kohtukantselei haldus- ja raamatupidamistoiminguid. Igal kohtul on oma kantselei, mille eesotsas on vanemkohtusekretär. Kantseleis võib sõltuvalt kohtu suurusest töötada üks või mitu kohtusekretäri. Kohtusekretäre aitavad omakorda haldusametnikud.

Õigusnõunikud on juristid, kes aitavad kohtunikel valmistada ette kohtulahendeid. Nad aitavad koostada kohtutoimikuid ühe või mitme prokuröri vastutusel ja juhendamisel. Nad analüüsivad toimikuid, juriidilisi probleeme ja valmistavad ette kohtulahendi juriidilise külje.

Prokurörid võivad paluda õigusnõunikel oma toimikute juriidilist külge ette valmistada. Prokuratuuris nimetatakse õigusnõunikku prokuratuurinõunikuks. Prokuratuurinõunikud tegelevad uurimisega, haldavad teavet või valmistavad ette prokuröri määruseid ja kohtukutseid juriidilisest küljest ühe või mitme prokuröri vastutusel ja juhendamisel.

Igal prokuratuuril on kantselei, mida juhib vaneminspektor. Kantselei inspektorid abistavad prokuröre peamiselt dokumentidega tegelemisel, uurimisel ja toimikute koostamisel. Nad ajakohastavad prokuratuuri dokumente ja registreid, peavad arhiivi jne. Inspektorite arv sõltub prokuratuuri suurusest. Inspektoreid aitavad omakorda haldusametnikud.

Prokuratuuri kantseleis ja muudes osakondades töötab arvukalt haldusametnikke. Haldusametnikud tagavad avatud toimikute haldamise ja andmete sisestamise andmekogudesse. Haldusametnikud tegelevad postiga ja dokumentide klassifitseerimisega ning tagavad kantselei infolaua toimimise.

Rohkem teavet nende ametite kohta leiate [sellest dokumendist](#).

Tasuta õigusabi andvad organisatsioonid

Igal kodanikul on õigus **esmasele tasuta õigusabile**, mida annavad õigusvaldkonna ametiisikud. **Esmane õigusabi** on:

- praktilised juhised,
- õigusteave,
- esmane juriidiline arvamus või
- suunamine eriorganisatsiooni juurde.

Juhtumit ei lahendata kohe, vaid tegemist on **esmise suunamisega**. Kohtumajas, rahukohtunike majas, ringkonna õiguskeskustes, teatavates kohalikes haldusasutustes, enamikes sotsiaalhoolekandeesutustes ja mitme mittetulundusühingute juures pakutakse regulaarselt õigusabi.

Lisateavet saab brošüürist, mille leiab veebisaidilt: [Õigusabi: Parem juurdepääs kohtusüsteemile](#).

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiab Föderaalse Avaliku Õigusteenistuse veebisaidilt ([justiitsministeerium](#)).

Föderaalse Avaliku Õigusteenistuse veebisait

Pealkirjad

Teavitamine

- Sisujuht
- Teabeametrik
- Väljaanded
- Kaebused
- Kohtuasutuste aadressid
- Pressiteated
- Statistika

Kohtusüsteem

- Kohtud
- Prokuratuur
- Piirkondlik pädevus
- Kohtunike konsultatiivnõukogu
- Kohtukorralduse ajakohastamise komisjon

Kohtuvaldkonna ümberkorraldamine.

Samateemalised lingid

[Föderaalne Avalik Õigusteenistus](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 17/11/2016